

LBRIS

We know
books

Copyright © SIONO Editura

Toate drepturile rezervate. Este interzisă reproducerea totală sau parțială a textelor pe orice suport audio, video sau electronic fără acordul în scris al editurii, cu excepția citatelor scurte, mai mici de 100 de cuvinte, necesare pentru recenzii sau referințe.

SIONO Editura
Bd. Ion Mihalache 93 - 105, Sector 1
București, România

office@sionoeditura.com
www.sionoeditura.com

Editor: Radu Prodan
Corectura: Issabela Cotelin
Coperta: Robert Adrian

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CRUCERU, MIRCEA

Povești și patimi / Mircea Cruceru. - București : Siono Editura,
2026

ISBN 978-630-6509-88-1

821.135.1

Mircea Cruceru

POVEȘTI , ȘI PATIMI

SIONO
EDITURA
București, 2026

CUPRINS

Pasărea măiastră	5
Bețivul	27
Lică, fierarul nebun	41
Paracliserul	95
Peștișorul de aur	109
Iertarea	155
Alexandra	190
Torționarul	219

Pasărea măiastră

În acel an Oltul fuse mai mânios ca niciodată, nimeni nu știa însă cine l-ar fi putut supăra așa de strașnic. De vreo două săptămâni curgea ca un zmeu turbat, deși ploile încetaseră de ceva vreme, purtând pe spinarea lui învolburată și pământie trunchiuri de sălcii smulse, trupuri de animale prinse în chingile lui uriașe, cu care le sugrumase fără de veste, înghițind sau scuipând acum leșurile lor, bucăți de garduri și sârmă, ba chiar și un copil de vreo patru-cinci anișori îi căzu pradă, încât sătenii își făceau cruce și dădeau în bobi, prevestind un an rău.

În zadar bătură clopotele bisericilor spre a-L milostivi pe Dumnezeu să puie frâu balaurului ce devenise acum atât de îndrăzneț încât ieșise cu mult din matca lui rânduită din veacuri stricând gospodăriile, acoperind cu apele-i tulburi și răzvrătite roadele câmpurilor, în zadar încercară sătenii să pună stavile din pociumbi și scânduri, saci de nisip sau șanțuri, pe toate le sfârâma ca un copil ce dărâmă un mușuroi de furnici izbind cu piciorul în el, pe toate le umplea cu apele lui

nămoloase, acoperindu-le cu întunericul. Până și rațele sălbaticе, lișițele sau alte păsări de baltă se temeau acum de furia lui nemăsurată, stând pitite în vreun ochi de apă. Nici peștii nu-și mai găseau odihnă, fiindcă demonul din adâncuri își puse în cap să răstoarne întreaga orânduire scormonindu-i măruntaiele, aruncând acum la suprafață nămolul negru așternut pe albie, urlând prin râpe la rădăcinile sălciilor pletoase. Nici vorbă să arunci vreun năvod, să pui vreo momeală, fiindcă toate erau măturate, smulse de demonul nămolos și curgător, ba chiar ar fi fost o nebunie numai să încerci a face aste lucruri, fiindcă balaurul doar asta aștepta, să te înghită, să se hrănească cu carne de om.

Iată însă că după o vreme se îndură Dumnezeu de bieții oameni și porunci aspru șarpelui curgător să se potolească, iar el, la glasul Domnului, își plecă supus capul, retrăgându-se în culcușul lui. Îi părea rău, pesemne, că se răzvrătise așa de tare. Începu acum să curgă lin, mângâind stufărișul și crengile plângăcioase ale sălciilor ce se îmbrăcară într-un verde crud de aprilie. De l-ai fi văzut acum așa cuminte, cu greu ai fi putut crede că numai cu câteva zile în urmă înghițise tot ce a prins în cale, doar haina groasă de nămol de pe luncile de acum verzi putând să dea mărturie de trecerea lui.

Primăvara începu să se trezească din somnul ei

lung, greoi, acum, că plapuma groasă de omăt începuse a se topi sub razele unui soare prietenos. Pământul se dezmoști și el, lăsând omătul, devenit lichid, să dispară în pântecеle său ori să curgă la vale, unindu-se cu apele Oltului. Timizi vlăstari și muguri ai copacilor începură să iasă din cămașa lor maronie, cerșind lumina soarelui. În curând pământul se îmbracă în haina lui de nuntă de un verde crud închis, purtând pe creștetul copacilor coroane de flori ce răspândeau miresme departe, tocmai până pe ultima uliță a satului, gata fiind să se unească cu albastrul cerului sub privirile binevoitoare ale soarelui. Gâzele începură să mișune din toate părțile, ieșind de sub scoarța vreunui copac, de sub mușchiul pufos și verde, din vreo scorbură sau de sub stratul de frunze moarte ce le servise de adăpost pe timpul iernii. Și ce mai freamăt, ce mai bucurie în rândul lor! Greierii leneși uitară iarna grea, stând acum tolăniți la soare, acordându-și chitarele lor neobosite, se pregăteau de un mare concert pentru diseară. Furnicile nu aveau răgaz de odihnă, începuseră încă de la primele raze să-și repare palatul-mușuroi ai cărui pereți au fost șubreziți de greutatea omătului. Bondarii, albinele, fluturii veniră să sărute florile, iar ele, în schimb, să-i hrănească pe toți cu polenul lor. Doar broscuțele își arătau îngrijorarea la vederea berzelor ce începeau să se întoarcă la cuiburile lor, pe care și

le construiseră cu mult har și pricepere. Brândușe, ghiocei, păpădii, toporași și alte minuni își dăduseră întâlnire în poienile pădurii, colorând acum pământul negru și încă umed.

Totul era o explozie de viață, de sete de a trăi, totul se transformase într-o nebună beție de înviere. Nimeni și nimic nu mai putea opri, odată pornită, această horă a vieții și orice ar fi atins, mort să fi fost, revenea la viață. Părea că și pietrele zâmbesc când petecele de lumină se așterneau pe trupul lor, până atunci rece, umed și mohorât, mângâindu-l. Șopârle mici și verzi stăteau tolănite acum pe bolovani calzi, scaldându-se în lumina soarelui. Dis-de-diminează aburi diafani se ridicau de pe spinarea ei uriașă, ai fi jurat că toată noaptea alergase ca o nebună fără ca cineva să știe unde iar acum, de diminează, s-a oprit locului.

– A dat Dumnezeu de s-a îndreptat timpul, spuse Alexandru, pescarul ce-și avea locuința pe o colină la câteva sute de metri de râul ce de mic îl fascinase și care era gata-gata să i-o înghită dacă ploaia ar mai fi căzut câteva zile.

Casa era mai degrabă o colibă din chirpici moștenită de la părinții lui la fel de săraci ca el și care au plecat din lumea asta în cea de dincolo pe când Alexandru avea vreo patru anișori, trecând prin ușile apelor tot într-o primăvară, când, la pescuit fiind, un vârtej uriaș răsturnase barca

amărăților, târându-i în măruntaiele lui.

De atunci, când sătenii vedeau vreun vârtej, își făceau cruce spunând: ăsta-i vârtejul lui Răchită, bietul de el.

Copilul crescuse din mila sătenilor, ba cu o haină mai ponosită, ba cu o coajă de pâine sau vreun bănuț de buzunar. Când se făcuse mai mare începuse să prindă drag de apă, devenind un pescar fără de seamăn. Deși știa că Oltul îi înghițise pe bieții părinți, Alexandru îl iubea la fel de mult, cu aceeași patimă cu care îl visa. Făcea parte din el, din viața lui, nu-și putea imagina viața departe de el. Cum să se trezească el dimineața și să nu dea binețe apelor? Cum să nu se bucure ca un copil de perdeaua de ceață, cu atâta măiestrie țesută de apele smerite în diminețile de toamnă? S-ar fi putut el lipsi de plimbarea zilnică cu luntrea lui meșteșugită de mâinile sale pe luciul uriașului, mângâindu-i spinarea umedă și rece cu mâna ce și-o lăsa să se târască precum o vâslă? I-ar fi fost imposibil.

Și oamenii îi erau dragi, dar parcă tot Oltul era cel mai apropiat sufletului său, parcă tot el era cel care îi înțelegea cel mai bine măcinările sufletești, dorurile, bucuriile, necazurile. Oamenii l-ar fi judecat, l-ar fi pângărit cu ideile lor despre lume și oameni gata făcute, cu neputința lor de a vedea corzile sensibile ale sufletului, l-ar fi închis în cuști pătrate, făcute după chipul și asemănarea trăirilor

lor, l-ar fi ocărât ca pe un sărăntoc ce era, fiindcă cei mai mulți dintre ei asociau mizeria materială cu cea a sufletului, pe când el, Oltul, îl asculta tăcut, înghițind toate slăbiciunile lui ca într-o spovedanie tainică, niciodată reamintindu-i-le, ci mereu arătându-se iertător. Când se tulbura, când își ieșea din fire, Alexandru știa că nu din cauza lui o face, că nu el este cel care l-a supărat, însă nu avea puterea să-l îmblânzească.

Acum devenise flăcău în toată firea, mândrin-du-se cu cele nouăsprezece primăveri adunate într-un trup musculos, plin de vigoare și de seva tinereții ce-i curgea prin vene precum cea a sălcilor plângătoare primăvara, un trup athletic de zeu al Olimpului ce tăia apele asemenea unui delfin atunci când se arunca din barca lui în sâmurile tăcute ale Oltului, în adâncurile căruia se ascundeau împărații pe care numai Alexandru le cunoștea.

Fetele satului își întorceau privirile când apărea duminica la hora satului sau în zilele când venea să-și vândă peștele, suspinând în taină la trecerea-i. Câte n-ar fi vrut să-l aibă, însă Alexandru părea să aștepte pe altcineva, ce încă nu se ivise și nici nu știa dacă o să apară.

– Săracul, spuneau unele, își mănâncă tinerețile așteptând și pândind năluci, însă pescarul nu băga în seamă vorbele lor, râdea cu poftă fără să le răspundă.

Într-una dintre zile își luase, după obiceiul lui, năvodul și porni cu barca în susul și josul râului cutreierând locurile numai de el știute, aruncând mreaja și așteptând ca vreun somn sau vreo știucă să se prindă în plasă. Deși zi senină, nu prinsese nimic, pesemne peștii încă erau înfricoșați de demonul ce le răscolise culcușurile cu puțină vreme în urmă. Însă știa el că în curând vor reveni la vechile lor locuri, că în curând va vedea vreun crap plescăind cu coada lui enormă apa Oltului, vreo albitură cu trupul de argint ce împrăștia lumina în limpezimea apelor sau vreo știucă făcând vreun salt uriaș acrobatic. Și mai știa că perioada cea mai potrivită pentru a prinde pește era noaptea, mai ales în nopțile cu lună plină, când peștii, vrăjiți de lumina caldă a astrului rece, ieșeau din adâncuri făcând promenade la suprafața apei.

Și iată că se ivi într-o noapte și luna plină ca un bulgăre enorm de lumină, pe fața căreia puteai citi vechi urme ale unui vărsat de vânt provocat de bolovanii de gheață ce căzuseră pe imensul ei obraz. De fiecare dată Alexandru găsea luna altfel, în nicio seară nu era aceeași. În noaptea aceea apăruse, din spatele pădurii, ca o împărăteasă înveșmântată în lumină, aruncându-și razele palide și reci pe luciul apei smerite ce aștepta întâlnirea cea de taină pe care i-o făgăduise.. Niciodată Alexandru nu o văzuse mai mândră, mai mare, mai

luminoasă. Îi putea citi un amestec de nostalgie și visare în lumina ei moale și palidă; ai fi zis o amantă ce-și schimbă straietele când vine, în fiecare seară, să-și vadă iubitul aruncându-se în brațele lui umede. Și Oltul, amantul ei de veacuri, o strângea la piept, lungindu-se lângă ea, sărutându-i chipul de lumină, iar ea își înfunda chipul în sânurile lui limpezi.

– Acum e acum, Alexandre. Asta e noaptea ta, acum vei prinde pește cât n-ai prins tu tot anul, își spuse el frecându-și mâinile cu bucurie.

Se urcă în barcă și, cu vâsla, o îndepărtă ușor de mal, începând să plutească lin sub lumina lunii. Aruncase momeli în stânga și-n dreapta, în ochiurile de apă unde știa că se aduna peștii cei mari, sub râpele sălcilor unde se odihneau somnii cei uriași. Se pitise în stufărișul de papură, stând la pândă și îmbucând dintr-o bucată de pâine și dintr-un peste prăjit. Deodată din stufăriș se ridică o pasăre uriașă, al cărei trup era din lumină, semănând neobișnuit de mult cu cel al unei femei, cu aripi imense la al căror fâlfâit trestiiile se unduiră. Se înalta vreo câțiva stânjeni de la suprafața apei privindu-l pe Alexandru, ce rămase pironit, cu mâinile pe vâsle, prins de muțenie, incapabil să articuleze vreun cuvânt. Ce arătare putea fi aceea cu trup femeiesc și cu aripi? Ce să fie, oare, ființa asta de lumină, de unde a apărut?

Pasărea se uită câteva clipe la el, apoi își luă zborul, dispărând în spatele pădurii. Alexandru lăasă mreaja, uitase de pescuit, de momeli, de ce venise acolo, gândindu-se acum la acea arătare ce-i rănise inima. Nici când inima lui nu bătuse cu atâta putere la vederea unei făpturi, nici când o făptură din toate câte văzuse nu pusese stăpânire pe mintea lui ca aceasta venită din alte lumi. Ce palide, ce terne, ce neînsemnate i se păreau acum toate fetele din sat pe lângă făptura asta năzdrăvană!

– A mea are să fie, să știu că aş muri pentru a o avea, își spuse Alexandru.

Vâsli toată noaptea ca nebun în lungul și-n latul Oltului intrând prin tufișurile de papură și trestii, scotocind ungherele râpelor, doar-doar va găsi cuibul păsării măiestre.

– Pe aici trebuie să se țină, pe aici trebuie să-și aibă culcușul făptura asta, își spunea în timp ce dădea cu mâna papura la o parte.

În zadar însă colindă toate ascunzișurile Oltului – și cine le cunoștea mai bine decât el? Nu găsi nici urmă de vreun culcuș al păsării. Dimineața îl prinse istovit în fundul bărcii de la atâta căutare și vâslit, cu ochii mari, înroșiți de nesomn, de gânduri. Pasărea aceea i se strecurase în minte, în inimă, nu o mai putea scoate nicicum. Întrebuse Oltul dacă nu știe el ceva, sigur știe, însă în loc de răspuns primi doar tăcerea lui obișnuită și foșnetul pădurii.